تعادل

WWW.TAADOLNEWSPAPER.IR | پنجشنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۴ | ۳ ذی‌القعده ۱۴۴۶ | سال یازدهم | شماره ۳۰۳۲ | Thu.May 1, 2025

صاحب امتیاز: موسسه رسانه نگاران خوب اندیش
مدیر مسوول: حجت طهماسبی
سردبیر: حجت طهماسبی
نشانی: خیابان ستارخان - خیابان کوثر دوم - بن بست مینو
تلفن: ۶۶۴۲۰۷۶۹ - نمابر: ۶۶۴۲۰۴۱۷
چاپ: همشهری ۲ - توزیع: نشر گستر امروز - تلفن: ۶۱۹۳۳۰۰۰
سازمان شهرستان‌ها: ۶۶۱۲۶۰۸۸
اذان ظهر: ۱۲:۰۱ | اذان مغرب: ۱۹:۱۰ | اذان صبح فردا: ۰۳:۳۸
info@taadolnewspaper.ir
مرامنامه اخلاقی روزنامه تعادل در وبسایت رسمی روزنامه در دسترس است

خبر روز

اعلام نتایج نهایی آزمون استخدامی معلولان در آموزش و پرورش

نتایج نهایی اولین آزمون استخدامی افراد دارای معلولیت برای استخدام در وزارت آموزش و پرورش در سایت جهاد دانشگاهی اعلام شد. داوطلبان می‌توانند با مراجعه به صفحه پروفایل خود در سایت جهاد دانشگاهی به آدرس https://hrtc.ir شخصا از نتایج این آزمون، مطلع شوند. چنانچه داوطلبان در ردیف پذیرفته‌شدگان نهایی آزمون قرار گرفته‌اند مکلف‌اند، به منظور اطلاع از سایر مراحل استخدام، حداکثر ۱۰ روز بعد از اعلام نتایج نهایی آزمون یاد شده، به درگاه اطلاع‌رسانی اداره کل آموزش و پرورش استان مربوطه مراجعه کنند، تا از زمان، مکان و نحوه ارایه مدارک و مستندات لازم مطلع شوند. قانون استخدام معلولان در نهادها و ادارات دولتی سال‌هاست که به تصویب رسیده ما مساله اینجاست که این قانون هیچگاه به‌طور تام و تمام اجرایی نشده و همیشه اعتراضاتی را به دنبال داشته است.

هیات وزیران مصوبه احداث پتروشیمی در میانکاله را لغو کرد

میانکاله آزاد می‌شود

وزارت کشاورزی موظف به بازپس گرفتن زمین شد

گزارش

با تصویب هیات وزیران و به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست، اراضی واگذار شده به شرکت پتروشیمی میانکاله بازپس گرفته می‌شود. واگذاری اراضی ملی به شرکت صنایع پتروشیمی گهر درود مازندران، موسوم به پتروشیمی میانکاله، که طی سال‌های اخیر با اعتراض‌های شدید کارشناسان محیط زیست و فعالان مدنی روبرو بود، لغو شد. طبق مصوبه اخیر هیات وزیران در جلسه روز یکشنبه ۷ اردیبهشت ۱۴۰۴، با استناد به اصل ۱۳۸ قانون اساسی، بندهای ۴ و ۵ (الف) مصوبه سال ۱۳۹۹ دولت پیشین حذف و زمین‌ها به دولت بازگردانده می‌شوند. این تصمیم در پی دستور صریح رییس جمهور برای توقف کامل پروژه پتروشیمی میانکاله و به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست اتخاذ شده است. به‌دنبال این مصوبه، وزارت جهاد کشاورزی موظف شد اقدامات قانونی لازم برای استرداد اراضی واگذار شده را انجام بدهد. پروژه پتروشیمی میانکاله از ابتدا به‌دلیل قرارگیری در نزدیکی زیست‌بوم‌های حساس منطقه‌ای با مخالفت‌های گسترده مواجه شد. با این حال در تیرماه ۱۴۰۲ گزارش‌هایی مبنی بر فنس کشی و از سرگیری فعالیت‌های ساختمانی در زمین پروژه منتشر شد. این در حالی بود که مطابق بند «غ» ماده ۳۸ قانون برنامه ششم توسعه، حتی اقداماتی، چون فنس کشی نیز آغاز عملیات اجرایی تلقی شده و مستلزم مجوز محیط زیستی است؛ مجوزی که هیچگاه برای این پروژه صادر نشد.

تاریخچه‌ای پر از آغازهای جنجالی و توقف‌های موقت

پروژه پتروشیمی میانکاله، طرحی صنعتی در منطقه حسین‌آباد بهشهر و نزدیک تالاب بین‌المللی میانکاله، به دلیل نزدیکی به ذخیرگاه زیست کره یونسکو و پناهگاه حیات‌وحش میانکاله، انتقادات گسترده‌ای برانگیخته است. این پروژه تاریخچه‌ای پر از آغازهای جنجالی و توقف‌های موقت دارد. تولید پساب‌های صنعتی، مصرف بالای آب و تهدید حیات‌وحش از جمله نگرانی‌های اصلی مطرح‌شده هستند. ایده اولیه احداث این مجتمع پتروشیمی به پیش از انقلاب اسلامی بازمی‌گردد، زمانی که به دلیل نگرانی‌های محیط زیستی و حساسیت اکولوژیکی منطقه متوقف شد. پس از انقلاب، این طرح در مقاطع مختلف مطرح شد، اما با موانع بسیاری مواجه شد و پیشرفت قابل توجهی نداشت. مکان‌یابی در نزدیکی تالاب میانکاله، که منطقه‌ای حفاظت‌شده است، موجی از انتقادات را از سوی فعالان محیط زیست، کارشناسان و جامعه محلی برانگیخت. این اعتراضات، همراه با نبود مجوزهای محیط زیستی، منجر به توقف پروژه در سال ۱۴۰۱ شد. در آبان ۱۴۰۲، موافقتنامه وزارت نفت نیز به دلیل نقض قوانین محیط زیستی ابطال شد، در حالی که مقامات سازمان حفاظت محیط زیست و قوه قضاییه بارها این پروژه را غیرقانونی اعلام کرده‌اند. حتی دستور مستقیم رییس جمهور، مسعود پزشکیان، در اردیبهشت ۱۴۰۴ برای توقف پروژه نیز ظاهرا نتوانسته مانع ادامه فعالیت‌ها شود. این روند پراکنده از آغاز و توقف، پرسش‌هایی درباره نظارت، شفافیت و اولویت‌های دولت در اجرای پروژه‌های صنعتی حساس ایجاد کرده است.

پروژه پتروشیمی میانکاله آزمونی است که همه در آن مردود شده‌اند

الهه موسوی، فعال محیط زیست در این باره می‌گوید: پروژه پتروشیمی میانکاله آزمونی است که همه در آن مردود شده‌اند. این پروژه نمونه بارز چالش‌های حفاظت از محیط زیست در ایران است. نبود قانون‌مداری در حفاظت از زیستگاه‌ها و اراضی ملی، این پروژه را به نمادی از مشکلات منابع طبیعی و محیط زیست تبدیل کرده است. در شرایطی که حافظان محیط زیست و جنگل‌بانان نیز با وجود تلاش‌های بی‌وقفه برای حفاظت از مناطق طبیعی، از حمایت قضایی و حقوقی کافی برخوردار نیستند، مساله حفاظت از اکوسیستم‌ها به مساله‌ای حساس بدل شده است.

قوانین بسیاری در پی اجرای این پروژه نقض شده‌اند

او ادامه می‌دهد: تاریخچه پروژه میانکاله نشان‌دهنده نقض مکرر قوانین است. دادستان کل کشور، روسای پیشین سازمان حفاظت محیط زیست و حتی رییس جمهور سابق، این پروژه را غیرقانونی اعلام کردند، اما فعالیت‌ها ادامه یافت. در دولت کنونی نیز، با وجود دستور توقف رییس جمهور، عملیات عمرانی از سر گرفته شده است. این وضعیت نشان می‌دهد دستگاه‌های اجرایی به نقش سازمان حفاظت محیط زیست و منابع طبیعی به عنوان نهادهای مسوول بی‌توجه‌اند و قانون اجرا نمی‌شود.

نمایندگان محیط زیست جدی گرفته نمی‌شوند

الهه موسوی می‌افزاید: ما به افرادی نیاز داریم که علاوه بر شجاعت و تعهد از دانش نیز برخوردار باشند. به هر نقطه‌ای از کشور که نگاه کنیم دست‌اندازی و تصرف و ویرانی می‌بینیم. سازمان منابع طبیعی به‌راحتی از این تخلف‌ها عبور می‌کند. به‌رغم بحران‌هایی نظیر بحران آب، ریزگرد، سیل و رانش و... به گونه‌ای عجیب و غریب نمایندگان سازمان‌های محیط زیستی در جلسات نادیده گرفته می‌شوند.

تلقی اشتباه از توسعه در کشور رایج است

ناآگاهی مدیران و سرمایه‌گذاران از مخاطرات محیط زیستی و تکیه بر الگوهای منسوخ توسعه صنعتی، این پروژه را به سمتی خطرناک سوق داده و ضرورت بازنگری در سیاست‌های توسعه را برجسته کرده است. الهه موسوی توضیح می‌دهد: پتروشیمی میانکاله نشان‌دهنده تلقی اشتباه از توسعه در کشور است. افرادی که مدعی رشد و توسعه اقتصادی در کشور هستند هنوز مانند زمان انقلاب صنعتی در اروپا به توسعه نگاه می‌کنند. بیش از ۵۰ سال است که شاخص‌های بسیاری برای توسعه تعریف شده‌اند.

نهادهای ذی‌ربط از ابتدا نباید مجوز پتروشیمی را صادر می‌کردند

او ادامه می‌دهد: آلودگی ناشی از این پروژه می‌تواند تالاب بین‌المللی میانکاله، پناهگاه حیات‌وحش و سکونتگاه‌های انسانی اطراف را تهدید کند. نقش نهادهای مسوول در صدور مجوزهای غیرقانونی برای این پروژه قابل چشم‌پوشی نیست. امضاهای مقامات وقت سازمان حفاظت محیط زیست و منابع طبیعی این پروژه را پیش برد. در حالی که قوانین صراحتا چنین فعالیت‌هایی را در منطقه ممنوع کرده‌اند. این تخلفات باید از سوی قوه قضاییه بررسی شوند.

مشکلات میانکاله تنها بخشی از معضل بزرگ‌تر در ایران است

الهه موسوی ادامه می‌دهد: در سراسر کشور شاهد تخریب منابع طبیعی هستیم. این پروژه‌ها، اغلب با حمایت افراد قدرتمند و بدون توجه به قوانین، به بهانه توسعه اجرا می‌شوند. پساب‌های آلوده و تخریب اکوسیستم‌ها نشان‌دهنده نبود درک صحیح از توسعه پایدار در میان سیاستگذاران است.

قوه قضاییه به عنوان مدعی‌العموم وارد شود

او در پایان می‌گوید: آقای پزشکیان باید از قوه قضاییه درخواست رسیدگی به تخلف را داشته باشد. قوه قضاییه باید به عنوان مدعی‌العموم وارد عمل شود و تخلفات پروژه میانکاله را متوقف کند. قوانین صریح محیط زیستی، از جمله اصل ۵۰ قانون اساسی، هرگونه فعالیت مخرب محیط زیست را ممنوع کرده است. با این حال، نقض این قوانین از سوی افراد و نه ساختارها، نشان‌دهنده نیاز به اصلاح الگوی توسعه است.

تاریخچه اما و اگرهای میانکاله

به‌رغم دستور رییس جمهور برای توقف پروژه پتروشیمی میانکاله، پرونده به‌طور کامل بسته نشد. تکلیف ۹۲ هکتار زمین واگذار شده مشخص نیست و عاملان پروژه هم در حال اقدام برای احیای مجدد آن هستند. ۲۰ اسفندماه سال ۱۴۰۰ بود که کلنگ احداث مجتمع پتروشیمی مازندران، در روستای حسین‌آباد شهرستان بهشهر و در محدوده حفاظت شده میانکاله بر زمین زده شد. پروژه پتروشیمی امیرآباد که به پروژه میانکاله معروف است با اما و اگرها و حواشی فراوانی همراه بوده و مخالفان زیادی را برای اجرا به همراه داشته است. از همان سال ۱۴۰۰ مخالفان طرح ساخت مجتمع، فعالیت خود برای رفع این مشکل شروع و جمع‌آوری امضا جهت جلوگیری از ساخت این مجتمع را آغاز کردند. این اعتراض‌ها درست زمانی شدت گرفت که رییس سازمان حفاظت از محیط زیست افتتاح این پروژه را به دلیل عدم اخذ مجوز از سازمان مربوطه، فاقد اعتبار دانست. مدتی بعد پویش درخواست توقف احداث پتروشیمی در تالاب بین‌المللی میانکاله با هشتگ #پروژه_پتروشیمی_میانکاله_را_متوقف_کنید، در فضای مجازی به راه افتاد. در این درخواست از دو مسوول وزارت نفت و سازمان حفاظت از محیط زیست خواسته شده بود ساخت این پروژه هر چه سریع‌تر متوقف شود. در همان زمان علی سلاجقه، معاون رییس جمهور سیزدهم و رییس وقت سازمان حفاظت محیط زیست در واکنش به ویدیوی ساخت پتروشیمی میانکاله گفت: پروژه‌ای به نام میانکاله وجود ندارد و از لحاظ علمی، اقتصادی و نقشه آمایش استان مازندران این پروژه قابل اجرا نیست.

از تلاش برای احیای دوباره پروژه تا دستور پزشکیان

سرانجام پروژه پتروشیمی میانکاله در دولت قبلی متوقف شد اما در دولت چهاردهم، تلاش‌ها برای احیای این پروژه دوباره آغاز تا اینکه سرانجام به دلیل مخالفت‌های شدیدی که از سوی فعالان محیط زیست و مقامات مختلف به‌ویژه در زمینه حقوق مکتسبه و واگذاری زمین وجود داشت، چهارشنبه سوم اردیبهشت، پروژه به‌طور رسمی با حکم رییس جمهور متوقف شد. مهدی طباطبایی، معاون ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر رییس جمهور درباره پیام دستور رییس جمهور برای توقف ساخت پتروشیمی میانکاله تاکید کرد که رییس جمهور در جهت توسعه پایدار و همه‌جانبه، به محیط زیست همان اندازه بهامی دهد که اقتصاد و صنعت را مهم می‌داند و دولت باید از دام توسعه نامتوازن رهایی یابد. به‌رغم دستور رییس جمهور برای توقف اجرای پروژه پتروشیمی میانکاله اکنون به نظر می‌رسد پرونده به‌طور کامل بسته نشده چرا که تکلیف ۹۲ هکتار زمین واگذار شده مشخص نیست. درباره موضوع میانکاله به سراغ حنیف رضا گلزار کارشناس ارشد خاک و آب و کنشگر محیط زیست و منابع طبیعی رفتیم وی در گفت‌وگو با خبرگزاری مهر در رابطه با موضوع پتروشیمی میانکاله اظهار داشت: چهارشنبه هفته گذشته و پس از تماس مسعود پزشکیان، رییس جمهور با استاندار مازندران دستور توقف پروژه پتروشیمی میانکاله اعلام شد و بر همین اساس باید ساماندهی و اقدامات لازم در این راستا انجام بگیرد. در سال ۱۴۰۱ سازمان حفاظت محیط زیست طی مکاتبه‌ای با سازمان امور اراضی دستور فسخ این قرارداد را جهت واگذاری زمین ارایه داده است چرا که واگذاری عرصه به صورت مشکوک انجام شده و تاکنون بازپس گیری آن هم صورت نگرفته است. در حال در حال حاضر مسوولیت اصلی این مساله متوجه جهاد کشاورزی است و اینکه تاکنون مسوولان در این حوزه سکوت کرده و واکنش نداشته‌اند، جای سوال دارد.

روی خط خبر

اجرای برنامه مکمل‌یاری با ویتامین A برای دو میلیون کودک

دفتر بهبود تغذیه جامعه معاونت بهداشت وزارت بهداشت اعلام کرد: برنامه مکمل‌یاری با ویتامین A از پاییز سال ۱۳۹۹ با هدف ارتقای سلامت کودکان ۲ تا ۵ سال کشور آغاز شده و تاکنون دو میلیون کودک تحت پوشش این برنامه قرار گرفته‌اند. برنامه مکمل‌یاری با ویتامین A با حمایت صندوق کودکان ملل متحد در کشور در حال اجراست و وزارت بهداشت در حال ارزیابی اثربخشی آن پس از چهار سال اجرا است. نتایج این ارزیابی تا پایان سال جاری منتشر خواهد شد. سازمان جهانی بهداشت با توجه به نقش حیاتی این ویتامین در کاهش خطر ابتلا به بیماری‌های عفونی و مرگ‌ومیر ناشی از آن، اجرای برنامه مکمل‌یاری با ویتامین A را در کودکان زیر پنج سال، به‌ویژه در مناطقی که با کمبود این ریزمغذی مواجه هستند، توصیه کرده است. یافته‌های مطالعات ملی، از جمله بررسی الگوی تغذیه‌ای خانوارهای ایرانی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ در سال ۱۳۹۹، نشان‌دهنده کاهش چشمگیر مصرف منابع غذایی حاوی ویتامین A در سطح خانوارهای شهری (۳۱ درصد) و روستایی (۲۴ درصد) است. همچنین داده‌های حاصل از برنامه پایش غذا و تغذیه در ۸ استان کشور، وجود کمبود ویتامین A در کودکان ۲ تا ۵ سال را تأیید کرده‌اند. این برنامه با همکاری ۴۳ دانشگاه علوم پزشکی کشور اجرا می‌شود و طی آن، کودکان ۲ تا ۵ سال‌های که به مراکز بهداشتی مراجعه می‌کنند، هر شش ماه یک بار یک عدد کپسول سافت‌ژل ۲۰۰ هزار واحدی ویتامین A دریافت می‌کنند. این مکمل به خوبی در بدن جذب شده و در کبد ذخیره می‌شود تا در طول زمان مورد استفاده قرار بگیرد.

توقیف پیانوهای قاچاق در جنوب تهران

رییس پلیس امنیت اقتصادی تهران بزرگ از کشف بیش از ۱۴ دستگاه پیانوی قاچاق خبر داد و گفت: کارشناسان ارزش کالاهای کشف شده را بیش از ۱۰۰ میلیارد ریال برآورد کرده‌اند. سرهنگ کارآگاه مهدی افشاری، رییس پلیس امنیت اقتصادی تهران بزرگ گفت: با دریافت اطلاعاتی در خصوص قاچاق چند دستگاه پیانو در محله کهریزک، ماموران این پلیس برای بررسی وارد عمل شده و تحقیقات خود را آغاز کردند. وی تصریح کرد: این انبار در تحقیقات شناسایی شده و ماموران با حضور در محل ۱۴ پیانوی قاچاق را که فاقد اسناد معتبر قانونی و گمرکی بودند را کشف کردند. سرهنگ افشاری عنوان داشت: در این راستا مالک اموال قاچاق شناسایی شده و به همراه پرونده راهی دادسرا شد که پس از اعتراف به جرم خود مبنی بر قاچاق پیانوها، راهی دادسرا شد. این مقام پلیسی با بیان اینکه کارشناسان ارزش ریالی اموال کشف شده را بیش از ۱۰۰ میلیارد ریال اعلام کرده‌اند، اضافه کرد: با سرمایه‌گذاری در ورود و خروج کالای قاچاق و ارز نابودی صنایع کشور را هدف نگیرید.

سارقان دستگیر شده تا پایان محکومیت آزاد نمی‌شوند

رییس پلیس آگاهی تهران بزرگ گفت: طبق دستور صریح دادستان، سارقان دستگیرشده به هیچ عنوان تا پایان محکومیت آزاد نمی‌شوند، حتی اگر طبق قانون مستحق برخی تخفیف‌ها باشند. هدف این است که حق مردم ضایع نشود و بازدارندگی لازم نیز به وجود بیاید. سردار ولیپور گودرزی، رییس پلیس آگاهی تهران بزرگ در واکنش به گلایه برخی شهروندان مبنی بر اینکه چرا سارقان بلافاصله پس از دستگیری آزاد می‌شوند، اظهار کرد: این تصور نادرست است. زمانی که سارقی توسط پلیس دستگیر می‌شود، مراحل قضایی با هماهنگی کامل انجام می‌گیرد. مستندات لازم از سوی پلیس جمع‌آوری شده و در اختیار مقام قضایی قرار می‌گیرد. بر اساس نوع جرم، تعداد شکایات و سوابق متهم، قاضی مربوطه قرار قانونی متناسب با وضعیت پرونده صادر می‌کند. وی ادامه داد: طبق دستور صریح دادستان، سارقان دستگیرشده به هیچ عنوان تا پایان محکومیت آزاد نمی‌شوند، حتی اگر طبق قانون مستحق برخی تخفیف‌ها باشند. هدف این است که حق مردم ضایع نشود و بازدارندگی لازم نیز به وجود بیاید. سردار ولیپور گودرزی با اشاره به لزوم اصلاح برخی قوانین افزود: البته ما در برخی موارد خلأ قانونی داریم که باید با تشدید مجازات‌ها، به‌ویژه در جرایم خشن، برطرف شود. در حال حاضر نیز قانون در خصوص برخی جرایم به‌شدت سختگیرانه است، تا جایی که حتی برای بعضی جرایم عنوان «محاربه» مطرح می‌شود که می‌تواند تا صدور حکم اعدام پیش برود. رییس پلیس آگاهی تهران با اشاره به برخورد قاطع ماموران در صحنه دستگیری سارقان گفت: در یکی دو سال گذشته، ماموران ما با قاطعیت بیشتری از سلاح استفاده می‌کنند. این رویکرد در چارچوب قانون به کارگیری سلاح و با توجه به دستور صریح فرمانده فراجا، سردار رادان دنبال می‌شود تا مجرمان خشن در لحظه زمینگیر شوند. وی با تأکید بر خطرناک بودن برخی سارقان مسلح افزود: متأسفانه تعدادی از مجرمان هنگام دستگیری، مسلح هستند و هیچ محدودیتی برای خود قائل نیستند. ممکن است حتی به سمت مردم نیز شلیک کنند. به همین دلیل، ماموران ما که آموزش کامل در زمینه قانون به کارگیری سلاح دیده‌اند، برای حفظ جان خود، جان مردم و اموال شهروندان، در شرایط لازم به‌درستی و با دقت از سلاح استفاده می‌کنند.

قیمت واکسن گارداسیل سر به فلک می‌کشد

موجودی واکسن HPV خارجی در داروخانه‌ها تقریبا صفر شده است. خیلی‌ها برای تزریق دوز دوم واکسن گارداسیل به مشکل خورده‌اند. پیگیری از سامانه تیتک و سامانه پاسخگوی سازمان غذا و دارو هم نشان می‌دهد که برند وارداتی این محصول هنوز به مرحله توزیع نرسیده است. بر اساس سیاست عدالت در دسترسی و وفق قوانین موجود، تامین‌کننده می‌تواند، نیاز بازار را تامین کند. مجموعه‌ای هم که مسوول واردات واکسن گارداسیل است، این اختیار را دارد که محصول را وارد بازار کند. در صورت نیاز و براساس ضابطه‌های موجود هر زمان واردکننده تقاضای تغییر قیمت داشته باشد، به ما اعلام می‌کند. پس از بررسی و تایید کمیسیون مربوطه هم نرخ جدید اعلام می‌شود. احتمالا این تاخیر به دلیل تغییر در قیمت آن است. واکسن‌های جدید با ارز شخصی و آزاد وارد شده‌اند و طبیعی است که توزیع آن با قیمت قبلی برای واردکننده به صرفه نباشد. این مساله حتی درباره واکسن ایرانی HPV هم مطرح است و توزیع خوبی ندارد. شنیده‌ها حاکی از توزیع واکسن گارداسیل در هفته آینده است و قرار است قیمت آن از ۶،۲ میلیون تومان به بیش از ۱۰ میلیون تومان برسد.

رویداد

حادثه بندر رجایی شهر و مدیریت بحرانی که نمره قبولی نگرفت

در بحران‌ها به‌طور عمده آنچه در مرحله ابتدایی اهمیت دارد، جمع کردن وضعیت در شرایطی است که بحران واقع شده و احتمال دارد ابعاد رو به گسترش آن دامن بخش بیشتری از جامعه و اقتصاد کشور و منابع و ماشین آلات و سرمایه‌ها را بگیرد. لذا تکنیک‌ها و فن واکنش سریع به بحران و مدیریت بحران، بخشی از فنون و هنرهای حوزه ایمنی و بهداشت حرفه‌ای کار نیز محسوب می‌شود. حادثه بندر شهید رجایی نیز از همین قبیل حوادث به نظر می‌رسد که می‌توان از منظر مدیریت بحران پس از حادثه و واکنش سریع به آن، مواجهه با وقوعش را ارزیابی و نقد کرد. هرچند امروز تمام توجهات روی تعیین مواد شیمیایی منفجره، جنس محموله و سفارش‌دهنده و عامل انفجار آن است، اما معمولا به این حوزه بیش از سایر حوزه‌ها کم‌لطفی می‌شود. هرچند درباره علت بروز حادثه و تشدید آن می‌توان به تفصیل نوشت. از اظهارنظرها درباره نحوه نگهداری مواد تا اظهارنظر روز دوشنبه رفیعی (نماینده مجلس) در همایش ملی ایمنی که فاصله غیراستاندارد و اندک مخزن منفجر شده و کانتینرها را اشتباهی نابخشودنی خواند، همگی جلوه‌های انبوه نقدها در حین و همزمان با حادثه هستند

سناریوهای محتمل حادثه بندرعباس

هدایت شریعتی‌مهر (کارشناس ایمنی مدیریت ریسک و بحران) در این زمینه به ایلنا گفت: درباره خود علل بروز حادثه صحبت‌های متنوعی مطرح شده است اما به‌طور کلی نوع و رنگ انفجار حاکی از آن است که با توجه به شکل انفجار و رنگ دود، مواد پایه منفجر شده در بندر شهید رجایی، احتمالا شامل موادی چون نیترات، کرومات، پرو کلراید سدیم بوده است. وی افزود: همه عوامل و سناریوها از حمل و نقل بد یا آغشته شدن مواد با آب یا هر نوع سهل انگاری دیگر ممکن است، اما باید بیشتر به ابعاد پس از حادثه پرداخت. اصل موضوع این است که بندر خود به مواد منفجر تبدیل شده و سپس دمینوی حادثه رخ داده است. و انفجار و موج حاصل از آن باعث پرتاب افراد و تجهیزات شده که بسیاری در اثر این موضوع آسیب دیدند. منطقه فوراً تخلیه نشده و به مردم درباره نکات حفاظتی مثل عدم خروج از منزل و ماسک چیز خاصی گفته نشده است. این کارشناس ایمنی ادامه داد: افراد متفرقه در نزدیک منطقه بسیار زیاد هستند و ایجاد فشار زیاد ناشی از موج انفجار بیشتر از فشار اتمسفر باعث تخریب خودروها و شیشه‌های اطراف شده است. تصاویر اولیه دوربین‌های مداربسته مستندات نیز تکمیل کننده اطلاعات ما هستند. یک افسر HSE و ایمنی حوزه گاز در استان تهران در تحلیل این واقعه، به بحث فواصل اشاره کرد و گفت: اولین اقدام ضروری در هنگام بروز حادثه، آوردن افراد آسیب‌پذیر به یک فاصله زیاد استاندارد است. تخلیه سریع سالمندان، کودکان، بیماران قلبی-ریوی و زنان باردار به مناطق امن، از ضروریات مدیریت بحران در چنین حوادث مهمی است. ترجیحا انتقال این افراد آسیب‌پذیرتر به پناهگاه‌های دارای فیلتر هوای ایمن مهم است. وی افزود: با توجه به جهت باد غالب در منطقه حادثه دیده (جنوب به شمال) و نوع مواد شیمیایی درگیر در حادثه، مدل سه‌بعدی انتشار دود و آلودگی به صورت زیر قابل ترسیم است:

اقداماتی که به درستی انجام نشد

امید کلات‌پور (کارشناس ایمنی حوزه مواد اشتعال‌زا) در زمینه مدیریت بحران پس از این حادثه اظهار کرد: در حادثه بندر شهید رجایی، حین و پس از حادثه برخی اقدامات باید صورت می‌گرفت که به درستی انجام نشد. یکی از این موارد، ایجاد سامانه فرماندهی مدیریت حادثه است. باید در لحظه مشخص می‌شد چه کسی مدیر ارشد تمامی نیروها در برخورد با حادثه است. در مدیریت بحران فرماندهی واحد حرف اول را می‌زند. وی افزود: یک واحد مدیریت بحران و واکنش سریع با فرماندهی واحد، قطعا در همان ابتدا باید با بخش‌های مختلفی مثل واحد طرح‌ریزی، پشتیبانی، اداری، ایمنی صحنه، روابط عمومی و... بادیسیپلین مشخص تشکیل می‌شد. ما چنین مواردی را مانند سایر حوادث بزرگ کشور ندیدیم. مثل سایر حوادث یک آشفتگی عمومی در صحنه مدیریت حادثه وجود داشت و بسیاری از تقسیم وظایف مشخص نبود. لذا همان عوارض و پیامدهای حادثه که در حوادث بزرگ قبلی وجود داشت، در این حادثه نیز تکرار شد. کلات‌پور اظهار کرد: در وضعیتی که ماهیت مواد مشتعل در کانتینرها دقیق مشخص نشده و هنوز اطلاعات ابعاد حادثه در نیامده، معمولا پاشیدن آب بی‌فایده خواهد بود. آب به درون کانتینرهای در حال سوختن ورود نمی‌کرد و در چنین شرایطی نیروی زیادی از پرسنل اطفای حریق زمینی و هوایی گرفته شد. در یک شرایط خاص برخی مواد اشتعال‌زا وجود دارند که با آب واکنش داده و به تشدید اشتعال کمک می‌کنند. این کارشناس حوزه ایمنی تصریح کرد: اقداماتی که باید در این حوزه انجام می‌شد شامل مواردی چون نجات دادن کانتینرهایی بود که هنوز درگیر آتش نشدند و قابل نجات دادن بودند. این اقدامات در چارچوب تاکتیک‌های تدافعی واکنش به بحران‌های ضد ایمنی قابل قالب‌بندی است. مدیر ایمنی یا مدیر بحران در اولین اقدام باید مانع از گسترش یافتن حادثه شود. اقداماتی چون تخلیه فوری منطقه از نیروی کار و شرکت‌ها و حتی ساکنین مجاور، باید جز اولین دستورات می‌بود. اطلاع‌رسانی شفاف به مردم منطقه، گازسنجی دقیق از حاشیه‌های شعله و سایر موارد مشابه، از جمله اقداماتی بودند که یا به صورت خیلی ضعیف صورت گرفتند یا اینکه اصلا انجام نشدند. این مدرس ایمنی تصریح کرد: تجمع افراد متفرقه به اسم مسوول مرتبط که گاه وظیفه خاصی ندارند، در محل باعث تاخیر در اقدامات اصلی و مهم می‌شود که در صحنه حادثه بندر شهید رجایی نیز شاهد آن بودیم. البته نقطه مثبت مواجهه با این حادثه، عملیات قوی امداد و نجات بود که به ویژه از سوی هلال احمر به خوبی انجام شد. اما در عین حال خارج کردن ادوات مهم از منطقه تا حدی انجام شد، اما وضعیت اطلاع‌رسانی و انتقال اطلاعات به مردم منطقه و رسانه‌ها نیز بسیار ضعیف بود که این می‌تواند خود به تشدید ابعاد روانی بحران بینجامد.